

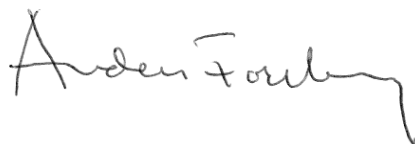
2009-05-07

Till Europeiska kommissionen
sg-national-parliaments@ec.europa.eu

Riksdagen har hänvisat kommissionens meddelande *Årlig politisk strategi för 2010*, KOM(2009)73, till utrikesutskottet för granskning.

Utskottet har redovisat sin granskning i utlåtande 2008/09:UU17 till kammaren. Beslut om utlåtandet fattades den 6 maj 2009.

Utlåtandet jämte protokoll bifogas.

Anders Forsberg
Riksdagsdirektör

Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010

Sammanfattning

I utlåtandet redovisar utskottet sin granskning av kommissionens årliga politiska strategi för 2010 (KOM(2009) 73). Utrikesutskottet har efterhört intresset hos övriga utskott för att yttra sig över strategin vad avser deras respektive beredningsområden. Finansutskottet har inkommit med ett yttrande. Justitieutskottet har genom en protokollsanteckning uppgivit att utskottet återkommer till flertalet av de frågor som tas upp i strategin när kommissionen i maj 2009 lämnar sitt meddelande angående Stockholmsprogrammet.

Utskottet föreslår att utlåtandet läggs till handlingarna. Till utlåtandet har fogats tre reservationer.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Dokumentets huvudsakliga innehåll	4
Utskottets ställningstagande	7
Ekonomisk och social återhämtning	7
EU:s budget	10
Klimatförändringar	11
Utvidgningen och det östliga partnerskapet	13
Reservationer	17
1. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (s)	17
2. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (v)	19
3. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (mp)	24
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlat förslag	28
<i>Bilaga 2</i>	
Finansutskottets yttrande	29

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010

Riksdagen lägger utlåtandet till handlingarna.

Reservation 1 (s) – motiveringen

Reservation 2 (v) – motiveringen

Reservation 3 (mp) – motiveringen

Stockholm den 23 april 2009

På utrikesutskottets vägnar

Göran Lenmarker

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Göran Lenmarker (m), Urban Ahlin (s), Gustav Blix (m), Carina Hägg (s), Anne-Marie Pålsson (m), Kerstin Lundgren (c), Kent Härstedt (s), Birgitta Ohlsson (fp), Kenneth G Forslund (s), Walburga Habsburg Douglas (m), Kerstin Engle (s), Alf Svensson (kd), Christian Holm (m), Hans Linde (v), Carin Runeson (s), Holger Gustafsson (kd) och Max Andersson (mp).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Europeiska kommissionen antog den 18 februari 2009 en årlig politisk strategi för år 2010 (KOM(2009) 73). En engelsk språkversion av strategin överlämnades till utrikesutskottet för kännedom med kopia till övriga utskott den 19 februari 2009. Den svenska versionen inkom den 25 februari 2009 och överlämnades till utrikesutskottet den 26 februari med kopia till övriga utskott. Kammaren hänvisade den 20 mars dokumentet till utrikesutskottet för granskning enligt 10 kap. 4 § riksdagsordningen.

En debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet, bl.a. mot bakgrund av kommissionens årliga politiska strategi, hölls i kammaren den 12 mars med deltagande av statsrådet Cecilia Malmström.

Utrikesutskottet har efterhört intresset hos övriga utskott för att yttra sig över strategin vad avser deras respektive beredningsområden. Finansutskottet har inkommit med ett yttrande. Finansutskottet behandlar i sitt yttrande frågor om stabilitets- och tillväxtpakten, ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, finansiell reglering i EU (de Larosièrerapporten), översyn av EU:s budget samt budgeten för 2010. Yttrandet i sin helhet bifogas som bilaga. Justitieutskottet fastslog vid sitt sammanträde den 2 april 2009 att utskottet får anledning att återkomma till flertalet av de frågor som tas upp i den årliga politiska strategin när kommissionen i maj lämnar sitt meddelande angående Stockholmsprogrammet. I övrigt föranledde meddelandet inte något yttrande från justitieutskottet (prot. 2008/09:22 § 8).

Utskottet har i anslutning till beredningen av detta betänkande tagit del av kommissionens meddelanden Fem år med ett utvidgat EU – Ekonomiska framsteg och utmaningar (KOM(2009) 79), Utvidgningsstrategi och huvudfrågor 2008–2009 (KOM(2008) 674) samt Östligt partnerskap (KOM(2008) 823).

Utskottet väljer att i utlåtandet diskutera fyra av de övergripande frågor som kommissionen lyfter fram i strategin:

- ekonomisk och social återhämtning
- EU:s budget
- klimatförändringar
- utvidgningen och det östliga partnerskapet.

Dokumentets huvudsakliga innehåll

Kommissionens presentation av den årliga politiska strategin inleder den interinstitutionella dialogen om prioriteringarna för nästa år. Kommissionen konstaterar inledningsvis att det förvisso är den nuvarande kommissio-

nens uppgift att svara för kontinuiteten i institutionens system för strategisk planering och programplanering, men att den också måste ta hänsyn till att en ny kommission kommer att ha tillträtt 2010. Den nya kommissionen måste se över de politiska prioriteringarna mot bakgrund av sina strategiska mål och omsätta dem till ett operativt program när den utarbetar sitt arbetsprogram för 2010.

Kommissionen framhåller att 2010 kan bli ett år med stora förändringar för EU:s institutionella ramar. Om Lissabonfördraget träder i kraft måste kommissionen lägga fram ett antal förslag för att bestämmelserna i fördraget ska kunna tillämpas fullt ut.

Vidare konstaterar kommissionen att Europa just nu upplever en ekonomisk kris som drabbar medborgare och företag över hela kontinenten. Kommissionen förmodar att krisens verkningar kommer att vara omfattande både 2009 och 2010 och att EU därför måste fortsätta att agera snabbt, beslutsamt och samordnat och ta sitt fulla ansvar för att internationella lösningar ska uppnås. Den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa utgör enligt kommissionen en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning. Genomförandet av planen under återstoden av 2009 och under 2010 kommer att ha hög prioritet. För att EU säkert ska gå stärkt ur krisen och vara bättre rustat att dra fördel av en ekonomisk uppgång framhåller kommissionen att EU måste fortsätta strukturreformerna enligt Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning.

Kommissionen konstaterar även att presentationen av budgetöversynen 2009 kommer att bli inledningen till en viktig diskussion mellan kommissionen, Europaparlamentet och rådet om framtiden för EU:s ekonomi. Under 2010 kommer kommissionen att sträva efter att nå enighet om huvudlinjerna för nästa fleråriga budgettram för att bereda vägen för lagförslag. I dessa förberedelser ingår under 2010 en halvtidsöversyn av EU:s pågående utgiftsprogram. Skyddet av gemenskapens ekonomiska intressen kommer, som en del av en sund och strikt finansiell förvaltning av EU-politiken, att fortsätta att vara en av kommissionens huvudprioriteringar.

Vidare fastslår kommissionen att kommunikation om EU-frågor kommer att vara avgörande under ett år präglad av flera institutionella förändringar. Kommissionen, rådet och Europaparlamentet kommer att fastställa interinstitutionella kommunikationsprioriteringar i enlighet med det politiska uttalandet om samarbetet för kommunikation om Europa¹.

Bland de prioriteringar som kommissionen närmare diskuterar i den årliga politiska strategin nämns följande:

- ekonomisk och social återhämtning

¹ Europaparlamentet, Europeiska unionens råd och Europeiska kommissionen har enats om ett politiskt uttalande om samarbete för kommunikation om Europa som undertecknades av respektive institutions ordförande den 22 oktober 2008. Uttalandet följer av en vitbok från kommissionen om förbättrad kommunikation i EU-frågor, KOM(2006) 35, och av meddelandet "Samarbete för kommunikation om Europa", KOM(2007) 568.

- klimatförändringar och en hållbar utveckling i Europa
- medborgarna i centrum
- EU som partner i världen
- bättre lagstiftning och öppenhet.

Den årliga politiska strategin innehåller även allmänna ramar för personal- och budgetresurser för 2010.

Utskottets ställningstagande

Utrikesutskottet har dubbla uppgifter när det gäller Europeiska unionen. Utskottet ansvarar t.ex., när det behövs, för riksdagens beredning av övergripande frågor som rör Europeiska unionen. Vidare har utskottet, enligt riksdagsordningen, ansvar för att följa EU-frågorna inom sitt beredningsområde som fackutskott. Utskottet konstaterar att kammaren mot denna bakgrund till utskottet har överlämnat kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 för granskning enligt 10 kap. 4 §.

Utskottet noterar inledningsvis att en debatt om aktuella frågor i EU-samarbetet, bl.a. mot bakgrund av kommissionens årliga politiska strategi, har hållits i kammaren den 12 mars vid vilken ledamöterna gavs möjlighet att debattera framtida utmaningar för unionen med statsrådet Cecilia Malmström.

Utskottet har i behandlingen av kommissionens årliga politiska strategi valt att lyfta fram följande frågor:

- ekonomisk och social återhämtning
- EU:s budget
- klimatförändringar
- utvidgningen och det östliga partnerskapet.

Ekonomisk och social återhämtning

Kommissionen framhåller i den årliga politiska strategin att Europa just nu upplever en ekonomisk kris som drabbar medborgare och företag över hela kontinenten. Förmodligen kommer krisens verkningar att vara omfattande både 2009 och 2010. Den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa, som godkändes av stats- och regeringscheferna vid Europeiska rådet i december 2008, utgör enligt kommissionen en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning. Under återstoden av 2009 och 2010 kommer genomförandet av planen att ha hög prioritet. I planen återfinns ett stimulanspaket för EU och medlemsstaterna, motsvarande 1,5 procent av BNP, med ett antal åtgärder inom de fyra prioriterade områdena för Lissabonstrategin. Det handlar om att tidigarelägga och påskynda åtgärder och initiativ inom ramen för Lissabonstrategin som ger en omedelbar positiv effekt på den ekonomiska utvecklingen och samtidigt skapar förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxtpotential i Europa. Utskottet noterar att ett informellt trojkamöte om sysselsättning hålls i Prag den 7 maj 2009. Avsikten är att diskutera erfarenheterna av i vilken utsträckning återhämtningsåtgärderna har lyckats stödja sysselsättningen. Mötet kommer att förberedas i samarbete med alla berörda intressenter, däribland arbetsmarknadens parter.

Kommissionen anför i den politiska strategin att den kommer att se till att medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden att fullfölja och samordna sina ansträngningar inom ramen både för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och för stabilitets- och tillväxtpakten. Utskottet kan konstatera att den rådande ekonomiska krisen har understrukt vikten av att fortsättningsvis genomdriva medellånga och långsiktiga ekonomiska reformer för att motverka effekterna av tillfällig ekonomisk turbulens och skapa långsiktigt hållbar tillväxtpotential i Europa.

Finansutskottet konstaterar i sitt yttrande med anledning av den årliga politiska strategin att medlemsstaternas expansiva finanspolitik i form av stimulanspaket har lett till ökade underskott i de offentliga budgetarna. Enligt kommissionens prognos i januari 2009 kommer 16 av EU:s medlemsstater att 2009 uppvisa budgetunderskott som överstiger 3 % om inga åtgärder vidtas. Europeiska rådet bekräftade vid sitt möte den 19–20 mars 2010 sitt starka åtagande för sunda offentliga finanser och för stabilitets- och tillväxtpaktens ramar. Medlemsstaterna bör så snabbt som möjligt återgå till sina budgetmål på medellång sikt, i takt med den ekonomiska återhämtningen och i överensstämmelse med stabilitets- och tillväxtpakten, och därigenom så snart som möjligt återvända till en situation som är förenlig med hållbara offentliga finanser.

Finansutskottet framhåller vikten av att respekten för stabilitets- och tillväxtpakten upprätthålls. Det långsiktiga ansvaret för statsfinanserna är av central betydelse både för att bevara trovärdigheten och för att förhindra stora och drastiska nedskärningar i välfärdssystemen. Samtidigt som den akuta ekonomiska krisen måste hanteras är det, enligt finansutskottet, av stor vikt att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara. De beslut som nu fattas för att kortsiktigt påverka situationen måste också ses i ett långsiktigt perspektiv. Åtgärderna ska bidra till – och inte försvåra – en stabil uppgång och en ökning av sysselsättningen när ekonomin väl vänder uppåt. Stora underskott i en lågkonjunktur innebär en risk för att stora och påfrestande åtstramningar krävs när underskotten ska rättas till.

Stora ekonomiers stora offentliga underskott innebär att världen dammsugs på krediter. Resurserna binds i de stora underskotten i USA och i de stora europeiska ekonomierna, vilket innebär att andra länder, inte minst utvecklingsländer, som inte har de stora ekonomiernas trovärdighet, får stora problem att låna. Inom EU är det således viktigt att arbeta för att reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten vidmakthålls. Finansutskottet betonar att EU:s medlemsstater måste agera så att de skyndsamt kan återvända till ett läge där de håller sig inom de gränser som gemensamt satts upp i stabilitets- och tillväxtpakten.

Utskottet instämmer i finansutskottets ovan redovisade bedömningar vad avser stabilitets- och tillväxtpakten.

Vidare noterar utskottet vad finansutskottet anför i frågan om *finansiell reglering i EU och de Larosière-rapporten*. Finansutskottet konstaterar i sitt yttrande att kommissionen i oktober 2008 tillsatte en högnivågrupp som efter sin ordförande kallas de Larosière-gruppen. Dess uppgift var främst att komma med förslag om följande: hur tillsynen över finansiella institutioner ska organiseras i EU; hur det europeiska samarbetet vad gäller finansiell stabilitet kan stärkas; system för s.k. early warning och krismekanismer samt tillsynssamarbete på global nivå. I de Larosière-rapporten, som lades fram i februari 2009, finns ett ambitiöst reformförslag vad gäller tillsyn över finansmarknaderna i EU. Rapporten innehåller även bl.a. följande: en analys av de främsta orsakerna till den finansiella krisen; de områden med stora svagheter i dagens reglering som bör prioriteras vad gäller regeländringar; samordnande insatser på global nivå inom tillsynsområdet reglering, makroekonomi och krishantering. Kommissionen anför i den årliga politiska strategin att det förblir en topprioritering under 2009 och 2010 att anta och genomföra lämpliga reformåtgärder vid en lämplig tidpunkt. Med utgångspunkt i de Larosière-gruppens rekommendationer kommer kommissionen att börja utarbeta förslag till ett nytt europeiskt system för finansiell tillsyn (kommissionens meddelande inför Europeiska rådets vårmöte Främja återhämtning i Europa, KOM(2009) 114). Kommissionen kommer att lägga fram ett åtgärds paket för europeisk finansiell tillsyn före slutet av maj 2009 för beslut vid Europeiska rådets möte i juni. Vid Europeiska rådets möte i mars 2009 framhölls i slutsatserna att det är nödvändigt att förbättra regleringen och tillsynen av finansinstitut i EU och att de Larosière-rapporten ska ligga till grund för åtgärderna.

Finansutskottet konstaterar vidare att frågan om en ny tillsynsstruktur för finansmarknaderna i EU kommer att få hög prioritet under Sveriges ordförandeskap andra halvåret 2009 och att regeringen kommer att verka för att föra processen framåt. En viktig del i detta förberedelsearbete blir att regeringen genom bilaterala kontakter med övriga medlemsstater kommer att få en bild av vad som kan bli genomförbart under det svenska ordförandeskapet. Finansutskottet ser det som mycket angeläget att en väl fungerande tillsyn av finansiella institut i EU kan åstadkommas. I detta arbete är de Larosière-rapporten en viktig grund. Det är av central betydelse att arbetet drivs framåt och att beslut i dessa frågor kan fattas utan onödigt tidsspillan. Enligt finansutskottets uppfattning är dessa frågor således mycket angelägna. Utskottet välkomnar att kommissionen prioriterar detta område och konstaterar att frågorna kommer att vara mycket viktiga under det svenska ordförandeskapet.

Utskottet delar finansutskottets ställningstagande beträffande finansiell reglering i EU.

EU:s budget

I den årliga politiska strategin erinrar kommissionen om presentationen av budgetöversynen 2009. Finansutskottet behandlade frågan om *översyn av EU:s budget* i utlåtande 2007/08:FiU14. Utskottet ansåg att det behövs genomgripande omprioriteringar av EU-budgetens utgifter och att förändringarna ska göras utan att budgetens samlade utgifter ökar. Utskottet ställde sig bakom att ett antal principer och utgångspunkter skulle vara styrande för budgeten: subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet, sund ekonomisk förvaltning och restriktivitet. Finansutskottet förespråkade vidare en kraftig minskning av EU-budgetens utgifter för jordbrukspolitiken och underströk att den särskilda översynen av jordbrukspolitiken, den s.k. hälsokontrollen, inte får innebära att möjligheterna att reformera jordbrukspolitiken och minska dess omfattning begränsas. Även regionalpolitiken behöver reformeras i fråga både om utformning och omfattning. Unionens regionalpolitiska insatser bör koncentreras till de länder inom EU som har klart lägre välståndsnivå än genomsnittet. Nyttan av regionalpolitiskt stöd till EU:s rikare länder kan i hög grad ifrågasättas. Flera områden, anförde finansutskottet vidare, behöver få högre prioritet för att möta dagens och framtidens politiska och ekonomiska utmaningar. Det behövs ökade satsningar på konkurrenskraft, forskning och utveckling, strategiska investeringar i infrastrukturprojekt och utbytesprogram på utbildningsområdet. De rättsliga frågorna såsom grov gränsöverskridande brottslighet, människohandel, narkotikasmuggling och terrorism behöver också förstärkta resurser. Om EU vill spela en ledande roll globalt måste man också vara beredd att agera för att bidra till demokrati och mänskliga rättigheter. Detta kräver också ökade insatser. Finansutskottet underströk särskilt att miljö- och klimatfrågorna samt insatser för forskning och utveckling ges ökad prioritet. Inom dessa båda områden finns tydliga motiv för insatser på EU-nivå.

Utskottet kan, i likhet med finansutskottet, konstatera att ställningstagandet i utlåtande 2007/08:FiU14, som justerades i mars 2008, fortfarande är relevant. Det är viktigt att översynen prioriteras och får reellt genomslag i EU:s budgetpolitik.

I kommissionens meddelande om den årliga politiska strategin diskuteras också *allmänna ramar för personal- och budgetresurserna för 2010*. Finansutskottet noterar att kommissionen kommer att lägga fram ett preliminärt budgetförslag för 2010 i slutet av april 2009. Den årliga politiska strategin innehåller förslag till ändringar av budgetplaneringen under varje rubrik i den fleråriga budgetramen för 2007–2013. Alla föreslagna ändringar är enligt kommissionen förenliga med utgiftstaken i den fleråriga budgetramen för 2007–2013 och med de referensbelopp som anges i olika finansieringsprogram. Finansutskottet konstaterar att kommissionen i den årliga politiska strategin redovisar sitt förslag från december 2008 om att revidera den fleråriga budgetramen för 2007–2013 i syfte att göra ytterligare

medel tillgängliga under rubrik 1a *Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning*. Kommissionen föreslår att medel tas i anspråk genom att marginalen under utgiftstaket för rubrik 2 *Skydd och förvaltning av naturresurser* utnyttjas. Kommissionen hänvisar till den ekonomiska återhämtningsplanen och det nya finansieringsinstrumentet Europeiska energiprogrammet för återhämtningsplan.

Finansutskottet har erhållit en faktrapromemoria om kommissionens förslag till finansiering av åtgärder inom ramen för den ekonomiska återhämtningsplanen (fakta-PM 2008/09:FPM72). Enligt kommissionens förslag uppgår de tillgängliga marginalerna under rubrik 2 *Skydd och förvaltning av naturresurser* för 2008 och 2009 till 3 600 miljoner euro respektive 3 850 miljoner euro. Av dessa marginaler föreslås en viss del föras till rubrik 1a. Den betydande marginal som förutses för 2009 under rubrik 2 beror främst på stora inkomster avsatta för särskilda ändamål. Med detta menas framför allt produktionsavgifter för socker som förs till rubrik 2 och därmed ökar den tillgängliga marginalen. En annan förklaring till den betydande marginalen är den låga förväntade nivån på utgifterna för t.ex. exportbidrag. Vid Europeiska rådets möte den 19–20 mars 2009 nåddes en överenskommelse om 5 miljarder euro som stöd för projekt på energiområdet och bredbandsanslutning till Internet. Finansieringen innebär att för 2009 förs 2 miljarder euro från rubrik 2 till rubrik 1a. Hur de resterande medlen ska finansieras ska bestämmas i förhandlingarna om årsbudgeterna för 2010 och 2011. Av överenskommelsen framgår att alla rättsliga åtaganden om genomförande av budgetåtaganden som görs 2009 och 2010 bör göras före slutet av 2010 på grund av det brådskande behovet av stimulansåtgärder.

Finansutskottet vill i detta sammanhang erinra om målet för den svenska budgetpolitiken i EU, som bl.a. innebär att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Målet innebär även att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s budgetmedel. Som utskottet framhöll i sitt yttrande hösten 2008 till utrikesutskottet om Lissabonfördraget (yttr. 2008/09:FiU2y) är målet fortsatt giltigt.

Utskottet instämmer i finansutskottets ovan redovisade överväganden.

Klimatförändringar

Klimatförändringarna utgör ett allvarligt och långsiktigt hot. De undergräver ansträngningarna att nå en hållbar utveckling och minskad fattigdom och befaras bli ett stort hot mot FN:s millennieutvecklingsmål. Torka, översvämningar, stormar och förhöjd havsnivå kan leda till livsmedelsbrist, sjukdomsutbrott, förstörelse av infrastruktur och värdefulla naturresurser samt påverka säkerhetsfrågor. Detta är globala utmaningar, men dessa väntas drabba fattiga människor – inte minst dem som bor på landsbygden – och fattiga länder särskilt hårt. Det beror på att de är starkt beroende av

naturresurser och har begränsad kapacitet att hantera effekter som har inverkan på levnadsförhållanden och livsmiljöer. Till detta kommer det hot som miljöförstöring utgör. Fattiga människor är de som drabbas hårdast även av miljökatastrofer och föroreningar.

Utskottet anser att ekonomisk utveckling generellt sett innebär möjligheter att reducera sårbarheten till följd av många av klimatförändringarnas effekter och till att motverka miljöförstöring. Detta är en insikt som kommer till tydligt uttryck i Sveriges politik för global utveckling och i det svenska biståndssamarbetet. Också EU:s utvecklingspolitik, däribland överenskommelsen om europeiskt samförstånd för utveckling från 2005 (EU Consensus on Development), redovisar en positiv syn på möjligheterna att genom ekonomisk utveckling minska utsattheten till följd av miljöförstöring och klimatförändringar. I EU-överenskommelsen betonas vikten av hållbar förvaltning och skydd av naturresurser både som en inkomstkälla och som ett medel för att trygga och utveckla sysselsättningen och ge möjligheter till utkomst på landsbygden samt miljöprodukter och miljötjänster.

Kommissionen betonar i den årliga politiska strategin EU:s ambition att få till stånd *ett nytt internationellt avtal om klimatförändringar i Köpenhamn 2009*. Om målsättningen med ett nytt internationellt avtal nås ska det nya avtalet införlivas och följas upp inom EU och på andra håll i världen, bl.a. i de länder som drabbas hårdast av klimatförändringarna.

Utskottet ser positivt på att regeringen har identifierat klimatfrågan som en övergripande prioritering för det svenska ordförandeskapet i EU andra halvåret 2009. Utskottet, som ser klimatfrågan och hotet om klimatförändringar som en ödesfråga, understryker vikten av den satsning som Sverige gör på hållbarhetsfrågorna och klimatfrågorna inför EU-ordförandeskapet och framhåller att rollen som samordnare och företrädare för EU vid FN:s globala partsmöte i Köpenhamn 2009 ger Sverige en unik roll som pådrivande i det internationella miljö- och klimatarbetet. Via EU och genom samarbete med andra länder och aktörer kan Sverige bidra till framgång i de stundande internationella klimatförhandlingarna.

Utskottet önskar även framhålla det viktiga arbete som utförs av den internationella kommission för klimatförändringar och utveckling som regeringen tillsatte hösten 2007. Kommissionens huvuduppgifter är att ge förslag på hur riskreducering och anpassning till klimatförändringar kan integreras i fattiga länders utvecklings- och fattigdomsstrategier samt presentera förslag på hur utvecklingssamarbete ska utformas med hänsynstagande till klimatpåverkan och risken för katastrofer i utvecklingsländerna. I maj 2009 ska kommissionen presentera sina rekommendationer.

Finansutskottet vill i sammanhanget erinra om vikten av *ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken*. Energi- och miljöskatter har sedan länge framgångsrikt använts i Sverige för att bidra till uppfyllelsen av olika mål på energi- och klimatområdena. Koldioxidskatt och energiskatt är kraftfulla och samhällsekonomiskt effektiva styrmedel som även i fortsättningen bör vara

centrala delar av den svenska klimat- och energipolitiken. Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att framtida mål på klimat- och energiområdet ska kunna nås. EU har i december 2008 lagt fast klimat- och energipolitiska mål om andel förnybar energi, effektivare energianvändning och minskning av utsläppen av växthusgaser. Dessa mål ska uppnås till 2020. Finansutskottet betonar att styrmedel ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Olika ekonomiska styrmedel ger olika incitament, och för att de ska vara effektiva måste de samordnas. En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan. EU står inför stora miljöutmaningar som måste tacklas effektivt och utan dröjsmål. Marknadsbaserade styrmedel har en stor roll i den nödvändiga omställningen till en mer energieffektiv ekonomi. Det är angeläget att en genomgripande diskussion kommer i gång på EU-nivå om hur marknadsbaserade styrmedel bäst kan utnyttjas så att EU på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de mål som satts. EU:s medlemsstater behöver minska sina koldioxidutsläpp samtidigt som de har behov av att stärka sina skatteintäkter. Det är därför logiskt med successivt höjda koldioxidskatter, som också är det främsta och mest effektiva styrinstrumentet. Det riktas direkt mot utsläppen. Det ger skatteintäkter och innebär att den som förorenar får betala. Det är effektivare och mer träffsäkert att beskatta oönskade beteenden än att subventionera goda beteenden.

Finansutskottet framhåller också att miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik, som är en framtidsmarknad. Finansutskottet vill dock understryka vikten av att EU-reglerna om fri och öppen konkurrens och likabehandling vid offentlig upphandling på intet sätt får trädas förnär, eller kringgås, och att miljöargument i samband med offentlig upphandling inte får användas för i grunden protektionistiska syften.

Utskottet delar finansutskottets bedömning vad avser ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken.

Utvidgningen och det östliga partnerskapet

Utskottet konstaterar att *EU:s utvidgning* är en av EU-samarbetets största framgångar. Med stöd av artikel 49 i EU-fördraget står samarbetet öppet för alla demokratier i Europa som vill och kan uppfylla de krav som detta

ställer. Utskottet anser att EU:s fortsatta utvidgning är av strategisk betydelse för unionen som helhet. Sverige stöder i stor politisk enighet utvidgningsprocessen.

Utvidgningen har på ett mycket påtagligt sätt förbättrat förutsättningarna för fred och välbefinnande i vår del av världen och skapat en modell för fredligt samarbete och integration som inspirerar världen i övrigt. EU har därmed kunnat fungera som ett föredöme för det internationella samarbetet.

Det är utskottets uppfattning att dynamiken i utvidgningsprocessen måste bevaras och att EU:s dörrar måste hållas öppna. Utvidgningen medför politiska, ekonomiska och miljömässiga fördelar för alla inblandade länder. En större union innebär också bättre möjligheter att skapa en säkrare och tryggare tillvaro för EU:s medborgare. Med fler medlemmar har EU bättre förutsättningar att lösa gemensamma problem och t.ex. bekämpa internationell organiserad brottslighet och människosmuggling. Ett annat tydligt exempel är klimat- och miljöfrågan.

Utskottet har, i samband med beredningen av detta ärende, tagit del av kommissionens meddelande Fem år med ett utvidgat EU – Ekonomiska framsteg och utmaningar(KOM(2009) 79). I meddelandet presenterar kommissionen en utvärdering av utvidgningen 2004 genom att bedöma hittills gjorda ekonomiska framsteg i samband med utvidgningen och att identifiera vilka de största utmaningarna är. Utskottet kan konstatera att kommissionen framhåller att den senaste utvidgningen av EU har lett till ökat ekonomiskt välbefinnande för samtliga EU-medborgare och gjort Europa till en starkare aktör inom världsekonomin.

Utskottet välkomnar att EU-utvidgningen är en prioriterad fråga för det svenska EU-ordförandeskapet 2009¹. Såväl kandidatländernas som ländernas på västra Balkans EU-närmande är av avgörande strategisk betydelse, både för Sverige och för Europa. Det är utskottets mening att utvidgningsprocessen fortsatt måste drivas framåt. Sverige, och EU, bör genom fortsatt politisk dialog och mötesverksamhet samt genom utvecklingssamarbete stötta kandidatländerna och länderna på västra Balkan i deras respektive EU-integrationsprocesser.

Utskottet konstaterar att medlemskapsförhandlingarna med *Kroatien* och *Turkiet* fortgår. Vad avser *Kroatien* noterar utskottet att kommissionen i sitt meddelande Utvidgningsstrategi och huvudfrågor 2008–2009 (KOM (2008) 674) presenterar en indikativ och villkorad färdplan för Kroatiens väg mot ett förhandlingsavslut. Kommissionen anser att Kroatien har möjlighet att nå slutskedet av anslutningsförhandlingarna mot slutet av 2009 om reformtakten är tillräckligt hög.

Kommissionen bedömer att *Makedonien*, med förnyade ansträngningar, kan komma vidare i sin EU-integrationsprocess.

¹ Regeringskansliets faktapromemoria 2008/09:FPM53 Utvidgningsstrategin 2008–2009.

Vad gäller *Turkiet* betonar kommissionen i den senaste utvidgningsstrategin att landet fortsatt bedöms tillräckligt uppfylla det politiska Köpenhamnskriteriet för att inleda och föra förhandlingar om EU-medlemskap, men konstaterar samtidigt att endast begränsade framsteg har gjorts i fråga om politiska reformer. Kommissionens sammantagna bedömning är att även om vissa positiva steg har tagits behövs det alltjämt ett konsekvent reformprogram för att fullt ut uppfylla det politiska kriteriet. Behovet av en genomgripande konstitutionell reform, som kan lägga grunden för nödvändiga reformer med syftet att säkerställa full respekt för t.ex. yttrandefrihet, minoritetsrättigheter och religionsfrihet, framstår enligt kommissionen som särskilt angeläget. Kommissionen betonar även att *Turkiet* förväntas implementera Ankaraprotokollet till fullo.

Det är utskottets uppfattning av utvidgningsförhandlingarna med *Turkiet* och *Kroatien* ska fortsätta i den takt som ländernas förberedelser medger. Även övriga länder på västra Balkan bör stödjas i sin strävan att närma sig unionen. Utskottet anser att ett turkiskt medlemskap i Europeiska unionen skulle ha stor betydelse inte bara för vår gemensamma utveckling utan också för unionens globala vikt och trovärdighet.

Att bidra till demokratisk utveckling och ekonomisk integration i närområdet är en av EU:s mest centrala utrikespolitiska uppgifter. Utskottet konstaterar att Sverige fortsätter att vara drivande i arbetet med att stärka den *europiska grannskapspolitiken*. Den ger en möjlighet för länder från Marocko i väst till Azerbajdzjan i öst att komma närmare Europeiska unionen. Utskottet framhåller att grannskapspolitiken inte ska ses som en ersättning för medlemskap för de länder som så småningom kan och vill söka medlemskap i EU. Utskottet står fast vid den uppfattning som tidigare framförts att EU:s politik i förhållande till grannländerna Moldavien, Ukraina och Vitryssland bör innehålla ett medlemskapsperspektiv.

Med utgångspunkt i behovet av att manifesteras EU:s strategiska intresse att knyta de östliga grannländerna Armenien, Azerbajdzjan, Georgien, Moldavien, Ukraina och Vitryssland närmare unionen, inleddes under våren 2008 ett samarbete mellan Sverige och Polen som syftade till att utveckla EU:s politik gentemot dessa länder. Vid ett möte i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser den 26 maj 2008 presenterade Polen och Sverige gemensamma tankar om att förstärka och fördjupa EU:s politik för de östliga grannländerna i ett *östligt partnerskap*. Kommissionen presenterade i december ett meddelande om det östliga partnerskapet (KOM(2008) 823) där partnerskapet föreslogs omfatta en bilateral del och en multilateral del. Den bilaterala delen ska utformas för att skapa närmare relationer mellan EU och vart och ett av de sex partnerländerna för att bidra till ökad EU-integration inom områden som politisk associering, frihandel, rörlighet, energisäkerhet samt social och ekonomisk utveckling. Den multilaterala delen syftar till att stödja partnerländernas framsteg i relationen med EU och erbjuda ett format för samarbete kring frågor av gemensamt intresse.

Vid sitt möte i Bryssel den 19–20 mars 2009 välkomnade Europeiska rådet inrättandet av det östliga partnerskapet. EU:s stats- och regeringschefer antog även ett uttalande där det fastslogs att det är av strategisk betydelse för Europeiska unionen att främja stabilitet, god samhällsstyrning och ekonomisk utveckling i det östliga partnerskapet. Partnerskapet ska lanseras vid ett toppmöte med partnerländerna i Prag den 7 maj 2009.

Utskottet stödjer till fullo utvecklingen av EU:s relationer med de östliga partnerländerna – ett djupare samarbete som syftar till ökad EU-integration, närmande till EU:s värdegrund, regelverk och lagstiftning – och välkomnar inrättandet av det östliga partnerskapet. Utskottet konstaterar att det finns ett ömsesidigt intresse av att utveckla samarbetet och relationerna mellan EU och partnerländerna och välkomnar att samarbetet innebär konkret integration länderna emellan, t.ex. genom att främja rörlighet för partnerländernas medborgare genom viseringslättnader.

Utöver vad som framkommit i det ovanstående har utskottets granskning av KOM(2009) 73 inte föranlett någon vidare åtgärd. Utlåtandet föreslås läggas till handlingarna.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer.

1. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (s)

av Urban Ahlin (s), Carina Hägg (s), Kent Härstedt (s), Kenneth G Forslund (s), Kerstin Engle (s) och Carin Runeson (s).

Ställningstagande

Socialdemokraterna väljer i denna motivreservation att reservera sig vad gäller de avsnitt i utskottets utlåtande som berör stabilitets- och tillväxtpakten samt ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Såvitt avser övriga avsnitt instämmer socialdemokraterna i vad som anförs i utlåtandet.

När det gäller *stabilitets- och tillväxtpakten* vill vi anföra följande. Kommissionen framhåller i den årliga politiska strategin att Europa just nu upplever en ekonomisk kris, och förmodligen kommer krisens verkningar att vara omfattande både 2009 och 2010. Den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa, som godkändes vid Europeiska rådets möte i december 2008, utgör en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning. Genomförandet av planen under återstoden av 2009 och under 2010 kommer att ha hög prioritet. EU:s medlemsstater har genom återhämtningsplanen sedan krisens inledning samordnat åtgärder i storleksordningen 4 400 miljoner kronor (över 400 miljarder euro, ca 3,3 % av EU:s BNP).

Kommissionen anför i den årliga politiska strategin att den kommer att se till att medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden att fullfölja och samordna sina ansträngningar både inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och stabilitets- och tillväxtpakten.

Vi kan konstatera att länder med progressiva regeringar nu genomför stora insatser för att tygla de finansiella marknaderna och investera i jobben. Tyvärr agerar den svenska regeringen uppseendeväckande passivt i både EU och Sverige. Nästan inga investeringar görs för att dämpa jobbkrisen i Sverige. Resultatet är att arbetslösheten nu ökar mycket snabbare i Sverige än i Europa i genomsnitt. Samtidigt har Sverige numera den näst högsta arbetslösheten i hela Europa.

På det finansiella området har regeringen inte uppfyllt sitt löfte om att storbankerna skulle gå med i bankgarantin. Följden har blivit att den finansiella marknaden fungerar sämre än vad som hade behövt vara fallet. Det är

tydligt att tom retorik har fått prioritet framför aktivitet för att på riktigt underlätta för hushåll och småföretagare. Regeringen är alldeles för överksam i EU och i Sverige.

Vi socialdemokrater vill framhålla att det är viktigt att investera i fler jobb och breda kunskapslyft för att undvika att människor slås ut från arbetsmarknaden under den rådande lågkonjunkturen. Så värnar vi en uthålligt hög sysselsättning och framtida sunda offentliga finanser. Den långsiktiga respekten för stabilitets- och tillväxtpakten måste värnas. Vi ser allvarligt på den svenska regeringens agerande. Regeringen fortsätter med ineffektiva skattesänkningar, främst till dem som har höga löner – under 2009 med lånade pengar. Dessa oansvariga skattesänkningar bidrar till att öka underskotten i statens finanser och undergräver den trovärdighet för svensk ekonomi som socialdemokratiska regeringar under tolv års tid byggt upp. Det är oerhört viktigt att EU:s medlemsländer aktivt investerar i fler jobb och mer kunskap under krisen – men de sämre tiderna får inte tas till intäkt för sämre ordning och reda i de offentliga finanserna.

När det gäller *ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken* vill vi anföra följande. Kommissionen erinrar i den årliga politiska strategin om EU:s ambition att få till stånd ett nytt internationellt avtal om klimatförändringar i Köpenhamn 2009.

Vi vill i detta sammanhang erinra om vikten av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi- och miljöskatter har sedan länge framgångsrikt använts i Sverige för att bidra till uppfyllelsen av olika mål på energi- och klimatområdena. Koldioxidskatt och energiskatt är kraftfulla och samhälls-ekonomiskt effektiva styrmedel som även i fortsättningen bör vara centrala delar av den svenska klimat- och energipolitiken.

Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att framtida mål på klimat- och energiområdet ska kunna nås. EU har i december 2008 lagt fast klimat- och energipolitiska mål om andelen förnybar energi, effektivare energianvändning och en minskning av utsläppen av växthusgaser. Dessa mål ska uppnås till 2020.

Vi vill betona att styrmedel ska utformas på ett samhälls-ekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Olika ekonomiska styrmedel ger olika incitament, och för att de ska vara effektiva måste de samordnas. En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan.

EU står inför stora miljöutmaningar som måste tacklas effektivt och utan dröjsmål. Marknadsbaserade styrmedel har en stor roll i den nödvändiga omställningen till en mer energieffektiv ekonomi. Det är angeläget att en genomgripande diskussion kommer igång på EU-nivå om hur marknadsbaserade styrmedel bäst kan utnyttjas så att EU på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de mål som satts.

EU:s medlemsstater behöver minska sina CO₂-utsläpp samtidigt som de har behov av att stärka sina skatteintäkter. Det är därför logiskt med successivt höjda koldioxidskatter, vilket också är det främsta och mest effektiva styrinstrumentet. Det riktas direkt mot utsläppen. Det ger skatteintäkter och innebär att den som förorenar får betala. Det är effektivare och mer träffsäkert att beskatta oönskade beteenden än att subventionera goda beteenden.

Vi vill också framhålla att miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik som är en framtidsmarknad.

2. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (v)

av Hans Linde (v).

Ställningstagande

Utskottet har valt att i utlåtandet diskutera fyra av de övergripande frågor som kommissionen lyfter fram i strategin: ekonomisk och social återhämtning, EU:s budget, Klimatförändringar och utvidgningen och det östliga partnerskapet.

Ekonomisk och social återhämtning

Kommissionen konstaterar att Europa just nu upplever en ekonomisk kris som drabbar medborgare och företag över hela kontinenten. Man förmodar att krisens verkningar kommer att vara omfattande både 2009 och 2010 och menar att EU därför måste agera snabbt, beslutsamt och samordnat och ta sitt fulla ansvar för att internationella lösningar ska uppnås. Utskottet anser att den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa utgör en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning.

Vänsterpartiet håller inte med om detta. Kommissionens årliga politiska strategi visar på en avsaknad av förståelse för orsakerna bakom den ekonomiska krisen och det råder brist på åtgärder för att motverka framtida kriser. Under en längre period har den sociala situationen i EU stegvis försämrats. Lönernas andel av den samlade bruttonationalprodukten sjunker. Antalet arbetande fattiga ökar inom unionen och uppgår i dag till ca 20 miljoner, varav majoriteten är kvinnor. Den sammantagna bilden i EU visar på en social polarisering som den finansiella krisen tyvärr ytterligare kommer att späda på.

Till skillnad från den bild som tonar fram i den politiska strategin borde EU verka för ett reformerat internationellt finanssystem grundat på hållbar utveckling, offentligt ägande och kontroll av finansinstitutioner, öppenhet och transparens, begränsningar och förbud mot spekulativa finansiella instrument samt grundläggande reformering av Internationella valutafonden och Världsbanken.

Med kommissionens inriktning riskerar man en återgång till sådant som bidragit till krisen, dvs. spekulation, lånad konsumtion, avregleringar och privatiseringar. Kommissionen går fel väg. Det som kommer ut av denna process måste vara något annat än en ny kapitalism.

Lissabonstrategin

Lissabonstrategin innehåller en rad riktlinjer vad gäller miljö, sysselsättning, ekonomi och sociala frågor. I sig är det inget större fel på ambitionerna, men det ramverk som omger processens genomförande sätter i själva verket krokben för de goda intentionerna. Genomgående anges marknadsliberala avregleringar, konkurrensutsättning och privatiseringar som vägen till förverkligande av målen. Vi menar t.ex. att de miljörelaterade frågorna inom EU för närvarande generellt sett blir alldeles för styvmoderligt behandlade. Ett tydligt exempel på detta är Lissabonstrategin där miljödimensionen, jämte den sociala dimensionen, fått stryka på foten för den ekonomiska.

Vänsterpartiet anser att Lissabonstrategin ska bygga på varje enskilt lands särskilda förutsättningar och behov och att ytterligare beslut på EU-nivå inte ska eftersträvas. Utgångspunkten ska alltid vara eget beslutande utifrån medlemsstatens egna förutsättningar. Samtidigt är det viktigt att EU:s regelverk inte hindrar medlemsstater från att ta sitt nationella ansvar och gå före med en aktiv miljöpolitik.

Stabilitets- och tillväxtpakten

När det gäller stabilitets- och tillväxtpakten är frågan om den inte kan anses ha spruckit nu när 16 länder är på väg att överskrida gränserna. Pakten är feltänkt eftersom den låter EU begränsa det nationella självbestämmandet över ekonomin. I den konjunktur som nu råder krävs extraordinära insatser som ska beslutas på nationell nivå.

EU:s budget

En del i uppgörelsen om långtidsbudgeten för perioden 2007–2013 i december 2005 var att det skulle tas initiativ till en översyn av EU:s budget. Vänsterpartiet redovisade utgångspunkterna för vår inställning till översynsarbetet i en reservation i det av riksdagen godkända utlåtandet 2007/08: FiU14 Översyn av EU:s budget. Vänsterpartiet, övergripande utgångspunkt är att vi vill stärka det nationella självbestämmandet både i och utanför

EU. Därför vill vi generellt dra ned på EU:s intäkter och utgifter. Verksamheter som i dag administreras genom EU skulle kunna skötas både mer demokratiskt och ekonomiskt effektivt om de i stället låg på medlemsländerna. Vänsterpartiet är djupt kritiskt till EU:s jordbrukspolitik, även strukturfonds- och regionalpolitiken är ineffektiv och byråkratisk. Vänsterpartiet anser vidare att det är angeläget att initiativ tas för att anpassa EU:s budget så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram samt att EU:s budget klimatsäkras. Vi motsätter oss även de ökade satsningarna på samarbete inom utrikes- och säkerhetspolitiken. Utrikes- och säkerhetspolitiken måste därför återföras till medlemsländerna, och de militära allianserna ska avvecklas till förmån för ett gemensamt säkerhetssystem byggt på OSSE och i samverkan med FN.

Klimatförändringar

Strategin för hållbar utveckling

Europeiska rådet antog en ny EU-strategi för hållbar utveckling i juni 2006. Den bygger vidare på den som beslutades under det svenska ordförandeskapet vid Europeiska rådets möte i Göteborg 2001. Strategin ska följas upp vartannat år. Kommissionen lämnade i slutet av oktober 2007 sin första lägesrapport, KOM(2007) 642, om strategin. Nästa översynsrapport ska presenteras i juni 2009. Vi noterar att det innebär att översynen kan komma att falla inom ramen för det svenska ordförandeskapet.

Förhandlingar om ett internationellt klimatavtal för perioden efter 2012

Klimatfrågan är global och måste därför hanteras internationellt, samtidigt som alla utsläpp sker lokalt. I de förhandlingar som måste föras om hur åtaganden och ansvar för utsläppsminskningar, anpassning till klimatets förändring och finansiering av åtgärder ska fördelas är det Vänsterpartiets uppfattning att det – med något slags krav på rättvisa – är tydligt att större åtaganden att minska utsläppen behöver ställas på de rika länderna. Det är viktigt att minskningen påbörjas omgående och inte skjuts på framtiden. Det främsta instrumentet för att åstadkomma de nödvändiga minskningarna av utsläppen är FN. Vi vill bygga vidare på Kyotoprotokollet med fler länders deltagande.

Vi måste använda oss av alla andra tillgängliga instrument. Dit hör andra globala organisationer som Världshandelsorganisationen WTO och Världsbanken men också regionala organisationer. Vänsterpartiet anser att det är viktigt att EU, i kraft av sin storlek, bidrar aktivt och pådrivande i förhandlingsarbetet.

Klimat och bistånd

Helt riktigt konstaterar utskottet att klimatförändringarna utgör ett allvarligt hot som undergräver ansträngningarna att nå en hållbar utveckling och minskad fattigdom. Effekterna av ett förändrat klimat är redan synliga och skrämmande. De befars bli ett stort hot mot uppnåendet av FN:s millenniemål och de som drabbas hårdast av såväl klimatförändringar som miljökatastrofer och föroreningar är de fattigaste människorna och de fattigaste länderna.

Utskottet poängterar att ekonomisk utveckling generellt sett innebär möjligheter att reducera sårbarheten till följd av många av klimatförändringarnas effekter och till att motverka miljöförstöring, en insikt som man menar kommer till tydligt uttryck i Sveriges politik för global utveckling och i det svenska biståndssamarbetet.

Vänsterpartiet vill med anledning av detta betona något som vi tagit upp vid flera tidigare tillfällen, bl.a. i vår motion med anledning av regeringens skrivelse 2007/08:89 Sveriges politik för global utveckling. Vi menar att en ”modern politik för global utveckling” inte kan reduceras till att handla om tillväxt. Precis som regeringen tycks dock utskottet ensidigt tro på det förenklade budskapet att ekonomisk tillväxt bekämpar fattigdom och att höga tillväxtsiffror automatiskt indikerar utveckling. Enligt Vänsterpartiet är detta en ytterst förenklad bild av en betydligt mer komplicerad verklighet. Ekonomisk tillväxt som vapen mot fattigdom blir intressant först när resurser omfördelas och satsningar på samhällsnyttig infrastruktur, fattigdomsbekämpning och välfärd görs, vilket kräver medvetna strategier. Detta problematiserade förhållande mellan ekonomisk tillväxt och fattigdomsbekämpning, menar Vänsterpartiet, är grundläggande för en ”modern politik för en rättvis och hållbar global utveckling”.

Utvidgningen och det östliga partnerskapet

Vad gäller Turkiet betonar kommissionen i den senaste utvidgningsstrategin att landet bedöms uppfylla det politiska Köpenhamnskriteriet i tillräckligt hög grad för att inleda och föra förhandlingar om EU-medlemskap. Men man konstaterar också att få framsteg har gjorts i fråga om politiska reformer.

Vänsterpartiet stöder att Turkiet ska ha möjlighet att bli medlem i EU, men situationen för etniska och religiösa minoriteter i landet, i synnerhet situationen för kurderna, måste i grunden förändras. Fortfarande förekommer en omfattande diskriminering av kurderna, men även av de kristna minoriteterna. Även krav på förbättringar inom rättsstaten och ökad respekt för de mänskliga rättigheterna måste ställas, det synliggjordes inte minst genom de omfattande arresteringarna av oppositionspolitiker i samband med de senaste lokalvalen.

Vänsterpartiet menar att Sverige måste driva frågan om kurdernas legitima demokratiska rättigheter i Turkiet som ett villkor för Turkiets medlemskap i EU. Sverige har många kontakter med det kurdiska folket och det bor många kurder i vårt land i dag. Det finns därför goda förutsättningar att under ordförandeskapet ta upp den kurdiska frågan och ta initiativ för en fredsprocess mellan Turkiet och kurdernas företrädare. Syftet måste vara att säkerställa respekten för religionsfrihet samt kurdernas och andra minoriteters rättigheter. Vidare bör Sverige verka för att EU ska kräva att Turkiet ska erkänna folkmordet 1915 på armenier, assyrier, syrianer, kaldeer, pontier m.fl. som ett villkor för medlemskap.

Övriga frågor

Bilaterala förbindelser

I KOM(2009) 73 talar kommissionen om att särskild tonvikt kommer att läggas inom den europeiska grannskapspolitiken vid fördjupade bilaterala förbindelser med bl.a. Israel. Detta är häpnadsväckande. Israel har begått många övergrepp mot Gazas redan hårt prövade befolkning. EU borde tvärtom omedelbart riva upp det existerande frihandelsavtalet mellan unionen och Israel och frysa förhandlingarna om att fördjupa samarbetet mellan EU och Israel.

Fästning Europa

Vidare är Vänsterpartiet djupt kritiskt till byggandet av "Fästning Europa". Militariseringen av EU:s yttre gränser, transportörsansvar, visumtvång och Dublinbestämmelser hindrar människor i behov av skydd mot krig och förföljelse från att söka asyl inom EU och tvingar i stället människor i händerna på flyktingsmugglare. Vi vänder oss mot ökad överstatlighet inom asyl- och invandringspolitiken och menar att detta kommer att leda till en ännu mer restriktiv politik, en ökad militarisering vid EU:s yttre gränser och en urholkning av asyrrätten.

Inre marknad och konkurrens

Infrastrukturinvesteringar som syftar till att utvidga den europeiska elmarknaden kan få negativ effekt på elpriserna i Sverige. Det finns en risk för att en sådan utvidgning kan innebära att efterfrågan på el ökar samtidigt som det blir svårt att på kort sikt möta denna efterfrågeökning med nödvändiga ökning av elproduktionen. Följden blir att elpriserna i Sverige stiger, vilket kan påverka den elintensiva svenska basindustrins konkurrenskraft negativt. Brister i konkurrensen på kontinentaleuropas elmarknader kan inverka negativt på elpriserna vid en sammankoppling.

De insatser för förbättrade konkurrensförhållanden som föreslås inom ramen för det s.k. tredje inre marknads paketet måste visa sig ha eftersträvat effekt innan Sverige kan ställa sig bakom en mer omfattande utvidgning av den inre elmarknaden. Väl fungerande regionala marknader – liknande den nordiska elmarknaden – bör prioriteras i första hand.

För att säkra fungerande konkurrens på olika marknader och klara långsiktiga uppgifter, som uppbyggnaden av ett hållbart energisystem, och för att minska utsläppen av växthusgaser, behöver vi fortsatt statliga företag och myndigheter. Elproduktion och eldistribution är att se som infrastrukturfrågor och bör därmed vara i folklig ägo.

3. Kommissionens årliga politiska strategi för år 2010 – motiveringen (mp)

av Max Andersson (mp).

Ställningstagande

Med utgångspunkt i kommissionens årliga politiska strategi för 2010 och utrikesutskottets utlåtande vill jag lyfta fram några områden där Miljöpartiet inte delar utskottsmajoritetens uppfattning.

Ekonomisk och social återhämtning

Miljöpartiet anser att den återhämtningsplan som antogs vid EU-toppmötet den 19–20 mars 2009 om 5 miljarder euro för stöd till projekt på energiområdet och bredbandsanslutning till Internet är ett felsteg om målet är att EU ska bli bättre i klimatfrågan. Fördelningen till de projekt som ska stödjas inom energiområdet blev nämligen att de fossilbränsleberoende får ca 85 % av pengarna medan de förnybara energikällorna, i detta fall havsbaserad vindkraft, får drygt 15 % av pengarna. Det är en helt orimlig fördelning när EU samtidigt säger sig vilja ha ledartröjan i världen i klimatfrågan. När det gäller stabilitets- och tillväxtpakten undviker utskottsmajoriteten att nämna den negativa betydelsen av EMU och vilken effekt denna får på flera av EU:s medlemsstater som har infört euron. I ett läge när behoven och förutsättningarna ser olika ut mellan länderna tvingas de som är med i EMU att t.ex. förhålla sig till att ha samma räntenivå, när behoven egentligen ser helt olika ut. Miljöpartiet menar att detta är särskilt allvarligt när den ekonomiska situationen ser ut som den gör. Det är särskilt allvarligt när vi samtidigt ser en utveckling där mer än hälften av EU:s medlemsländer 2010 kommer att ha budgetunderskott som överstiger 3 %, om inga åtgärder vidtas. Det finns därför klara fördelar med att Sverige inte är med i EMU och därmed har kvar möjligheten att agera utifrån de förutsättningar som vår ekonomi står inför, med bl.a. en mycket stor andel exportberoende företag.

Vi kan konstatera att länder med progressiva regeringar nu genomför stora insatser för att tygla de finansiella marknaderna och investera i jobben. Tyvärr agerar den svenska regeringen uppseendeväckande passivt i både EU och Sverige. Nästan inga investeringar görs för att dämpa jobbkrisen i Sverige. Resultatet är att arbetslösheten nu ökar mycket snabbare i Sverige än i Europa i genomsnitt. Samtidigt har Sverige numera den näst högsta arbetslösheten i hela Europa.

På det finansiella området har regeringen inte uppfyllt sitt löfte om att storbankerna skulle gå med i bankgarantin. Följden har blivit att den finansiella marknaden fungerar sämre än vad som hade behövt vara fallet. Det är tydligt att tom retorik har fått prioritet framför aktivitet för att på riktigt underlätta för hushåll och småföretagare. Regeringen är alldeles för överksam i EU och i Sverige.

Det är viktigt att investera i fler jobb och breda kunskapslyft för att undvika att människor slås ut från arbetsmarknaden under den rådande lågkonjunkturen. Så värnar vi en uthålligt hög sysselsättning och framtida sunda offentliga finanser. När det gäller budgetrestriktiviteten, som utskottet lyfter fram, så delar givetvis Miljöpartiet denna uppfattning.

EU:s budget

Miljöpartiet anser att EU:s budget totalt sett bör minska, men att EU också måste prioritera bättre. Trots att miljöfrågorna har varit i fokus under en längre tid kan detta ännu inte avspeglas i EU:s budget på ett tillfredsställande sätt. Bland annat har klimatpolitiken inte getts tillräckliga resurser inom hittillsvarande budgetramar. De nya utmaningarnas andel av budgeten är liten och har också startat från en mycket låg nivå. Det ska här dock tilläggas att stora delar av klimat- och miljöpolitiken givetvis ska genomföras nationellt utifrån de olika förutsättningar som länderna har, och att en del handlar mer om lagstiftning än om rena budgetposter. Samtidigt är det viktigt att EU:s budget inte innehåller delar som gör att en aktiv klimatpolitik motverkas, vilket såväl strukturfonderna som jordbrukspolitiken innebär.

EU:s budget måste anpassas så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram. Det bör tillsättas en särskild arbetsgrupp på EU-nivå som ser över EU:s budget utifrån klimatfrågan, som ett led i den påbörjade budgetöversynen. Gruppen borde se på hur EU-budgeten kan klimatsäkras, dvs. att budgeten inte ska gå till verksamhet som förstör klimatet, och inom vilka områden åtgärder krävs för att säkerställa detta. Det borde ligga både i Sveriges och i EU:s intresse att försöka vrida budgeten till en utveckling som inte påskyndar klimatförändringarna. Stora delar av EU:s budget är i dag tyvärr direkt klimatförstörande, trots de målsättningar som sattes upp vid EU-toppmötet i mars 2007 om att bl.a. sänka utsläppen med 20 % fram till 2020.

Översynen bör leda till t.ex. mindre ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. I just järnvägspolitiken finns ett klart mervärde för EU. Om människor ska kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägsåkande (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och att en kraftig utbyggnad av höghastighetståg inom och över nationsgränserna görs. Det är en viktig prioritering att också lyfta fram den sociala dimensionen, och dessa två grundbultar ska genomsyra alla politikområden i EU så att en optimal samordning ska kunna ske. Det får inte fortsätta att vara vattentäta skott mellan de olika politikområdena.

Miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik, som är en framtidsmarknad.

Klimatförändringar

När det gäller frågan om klimatförändringar och ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken så är det vår fulla övertygelse att det finns ett enormt behov av ett internationellt klimatavtal och att FN-toppmötet i Köpenhamn är mycket viktigt. Men det kräver också att EU tar på sig ledartröjan i de förhandlingar som nu pågår inför mötet. EU bör ta fram t.ex. förslag till finansiering av klimatåtgärder i fattiga länder eftersom det är uppenbart att just frågan om hur finansiering från rika till fattiga länder ska gå till är helt avgörande för att få till ett bra internationellt klimatavtal på FN-toppmötet i Köpenhamn i december. Men också när det gäller EU:s egna ambitioner fattas det mycket. Framför allt bör målsättningen för minskningar av utsläppen inom EU öka till minst 40 %, till skillnad från EU:s antagna mål om 20 % som blir 30 % ifall det sluts ett internationellt avtal.

Klimatet kräver kraftfulla satsningar och tydliga ekonomiska styrmedel. Det behövs en *green new deal* genom satsningar på energieffektiviseringar, hållbara transporter och förnyelsebar energi.

Kampen mot klimatförändringar är en s.k. win-win-situation, ett tillfälle som skapar vinster på flera plan. Valet vi står inför är att skapa en klimatvänlig grön ekonomi som ger nya jobb, driver utvecklingen framåt och gör oss världsledande eller att huka för klimatet och hoppas att ett stagnerande näringsliv överlever. Det land eller den region som är ledande inom klimat- och energifrågor kommer också att leda världen in i framtiden. En satsning på morgondagens teknik ger morgondagens arbetstillfällen.

En politik som kraftfullt minskar utsläppen av koldioxid skapar nya jobb och företag som gör Sverige och Europa till vinnare när konjunkturen vänder. En grön modernisering av industrier och ekonomin säkerställer vår framtida konkurrenskraft och välfärd. En stark klimatpolitik är den motor som behövs för att skapa nya jobb och miljödriven näringslivsutveckling i hela Europa. Ambitiösa program för energieffektivisering kan tillsammans med investeringar i infrastruktur och industri skapa miljontals arbeten samtidigt som det ger minskade utsläpp.

I dagsläget använder sig inte alla EU:s medlemsländer av ekonomiska styrmedel inom klimatpolitiken. Frågor som bör lyftas fram är att EU:s minimivåer för miljöskatter och miljöavgifter ska höjas och byggas ut, att beslut ska kunna ske med kvalificerad majoritet och att skatterna ska hanteras av medlemsstaterna.

Vad gäller **utvidgningen** anser Miljöpartiet att det är en oerhört viktig fråga.

BILAGA 1

Förteckning över behandlat förslag

Kommissionens meddelande KOM(2009) 73 Årlig politisk strategi för 2010

Kommissionens årliga politiska strategi banar väg för fastställandet av en politisk agenda för 2010 och inleder den interinstitutionella dialogen om prioriteringarna för nästa år. I strategin presenterar kommissionen de prioriterade frågorna för arbetet under året och allmänna ramar för personal- och budgetresurserna.

BILAGA 2**Finansutskottets yttrande
2008/09:FiU7y****Kommissionens årliga politiska strategi
för 2010**

Till utrikesutskottet

Utrikesutskottet beredde den 2 april 2009 finansutskottet tillfälle att yttra sig över kommissionens årliga politiska strategi för 2010, KOM(2009) 73.

Finansutskottet tar i sitt yttrande upp stabilitets- och tillväxtpakten, ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, finansiell reglering i EU – de Larosièrereporterna, översyn av EU:s budget samt budgeten för 2010.

I yttrandet finns avvikande meningar av (s), (v) och (mp).

Utskottets överväganden

Kommissionens årliga politiska strategi för 2010

Inledning

Den 18 februari 2009 antog kommissionen sin årliga politiska strategi (*Annual Policy Strategy, APS*) för 2010. Ordningen med en politisk strategi innebär att kommissionen tidigt året före uttalar sig om kommande politiska prioriteringar och nyckelinitiativ. Mot bakgrund av dialogen med ministerrådet och Europaparlamentet samt den årliga budgetprocessen fastställer kommissionen på hösten sitt arbetsprogram för det kommande året.

Kommissionen konstaterar inledningsvis i den årliga politiska strategin för 2010 att det förvisso är den nuvarande kommissionens uppgift att svara för kontinuiteten när det gäller strategisk planering och programplanering, men den måste också ta hänsyn till att en ny kommission kommer att ha tillträtt 2010. Den nya kommissionen måste se över de politiska prioriteringarna mot bakgrund av sina strategiska mål och omsätta dem till ett operativt program när den utarbetar sitt arbetsprogram för 2010.

Strategin består av fem prioriterade områden:

- Ekonomisk och social återhämtning
- Klimatförändringarna och hållbar utveckling i Europa
- Medborgaren i centrum
- Europa som en partner i världen
- Bättre lagstiftning och öppenhet

Finansutskottet tar i det följande upp ett antal olika frågor: stabilitets- och tillväxtpakten, ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken, finansiell reglering i EU – de Larosière-rapporten, översyn av EU:s budget samt budgeten för 2010.

Finansutskottets ställningstagande

Stabilitets- och tillväxtpakten

Kommissionen framhåller i den årliga politiska strategin att Europa just nu upplever en ekonomisk kris, och förmodligen kommer krisens verkningar att vara omfattande både 2009 och 2010. Den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa, som godkändes vid Europeiska rådets möte i december 2008, utgör en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning. Genomförandet av planen under återstoden av 2009 och under 2010 kommer att ha hög prioritet. EU:s medlemsstater har genom återhämtningsplanen sedan krisens inledning samordnat åtgärder i storleksordningen 4 400 miljarder kronor (över 400 miljarder euro, ca 3,3 % av EU:s BNP).

Kommissionen anför i den årliga politiska strategin att den kommer att se till att medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden att fullfölja och samordna sina ansträngningar både inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och stabilitets- och tillväxtpakten.

Utskottet kan konstatera att medlemsstaternas expansiva finanspolitik i form av stimulanspaket har lett till ökade underskott i de offentliga budgetarna. Enligt kommissionens prognos i januari 2009 kommer 16 av EU:s medlemsstater att 2010 uppvisa budgetunderskott som överstiger 3 % om inga åtgärder vidtas.

Europeiska rådet bekräftade vid sitt möte den 19–20 mars 2009 sitt starka åtagande för sunda offentliga finanser och för stabilitets- och tillväxtpaktens ramar. Medlemsstaterna bör så snabbt som möjligt återgå till sina budgetmål på medellång sikt, i takt med den ekonomiska återhämtningen och i överensstämmelse med stabilitets- och tillväxtpakten, och därigenom så snart som möjligt återvända till en situation som är förenlig med hållbara offentliga finanser.

Utskottet vill framhålla vikten av att respekten för stabilitets- och tillväxtpakten upprätthålls. Det långsiktiga ansvaret för statsfinanserna är av central betydelse, både för att bevara trovärdigheten och för att förhindra stora och drastiska nedskärningar i välfärdssystemen.

Samtidigt som den akuta ekonomiska krisen måste hanteras är det således av stor vikt att de offentliga finanserna är långsiktigt hållbara. De beslut som nu fattas för att kortsiktigt påverka situationen måste också ses i ett långsiktigt perspektiv. Åtgärderna ska bidra till – och inte försvåra – en stabil uppgång och en ökning av sysselsättningen när ekonomin väl vänder uppåt. Stora underskott i en lågkonjunktur innebär en risk för att stora och påfrestande åtstramningar krävs när underskotten ska rättas till.

Stora ekonomiers stora offentliga underskott innebär att världen dammsugs på krediter. Resurserna binds i de stora underskotten i USA och i de stora europeiska ekonomierna. Det innebär att andra länder, inte minst utvecklingsländer, som inte har de stora ekonomiernas trovärdighet, får stora problem att låna.

Inom EU är det således viktigt att arbeta för att reglerna i stabilitets- och tillväxtpakten vidmakthålls. EU:s medlemsstater måste agera så att de skyndsamt kan återvända till ett läge där de håller sig inom de gränser som gemensamt satts upp i stabilitets- och tillväxtpakten.

Ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken

Kommissionen erinrar i den årliga politiska strategin om EU:s ambition att få till stånd ett nytt internationellt avtal om klimatförändringar i Köpenhamn 2009.

Utskottet vill i detta sammanhang erinra om vikten av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi- och miljöskatter har sedan länge framgångsrikt använts i Sverige för att bidra till uppfyllelsen av olika mål på energi-

och klimatområdena. Koldioxidskatt och energiskatt är kraftfulla och samhällsekonomiskt effektiva styrmedel som även i fortsättningen bör vara centrala delar av den svenska klimat- och energipolitiken.

Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att de framtida målen på klimat- och energiområdet ska kunna nås. EU har i december 2008 lagt fast klimat- och energipolitiska mål om andelen förnybar energi, effektivare energianvändning och en minskning av utsläppen av växthusgaser. Dessa mål ska uppnås till 2020.

Utskottet vill betona att styrmedel ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Olika ekonomiska styrmedel ger olika incitament, och för att de ska vara effektiva måste de samordnas. En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan.

EU står inför stora miljöutmaningar som måste tacklas effektivt och utan dröjsmål. Marknadsbaserade styrmedel har en stor roll i den nödvändiga omställningen till en mer energieffektiv ekonomi. Det är angeläget att en genomgripande diskussion kommer igång på EU-nivå om hur marknadsbaserade styrmedel bäst kan utnyttjas så att EU på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de mål som satts.

EU:s medlemsstater behöver minska sina CO₂-utsläpp samtidigt som de har behov av att stärka sina skatteintäkter. Det är därför logiskt med successivt höjda koldioxidskatter, som också är det främsta och mest effektiva styrinstrumentet. Det riktas direkt mot utsläppen. Det ger skatteintäkter och innebär att den som förorenar får betala. Det är effektivare och mer träffsäkert att beskatta oönskade beteenden än att subventionera goda beteenden.

Utskottet vill också framhålla att miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik som är en framtidsmarknad. Utskottet vill dock understryka vikten av att EU-reglerna om fri och öppen konkurrens och likabehandling vid offentlig upphandling på intet sätt får trädas för när, eller kringgås, och att miljöargument i samband med offentlig upphandling inte får användas för i grunden protektionistiska syften.

Finansiell reglering i EU – de Larosière-rapporten

I oktober 2008 tillsatte kommissionen en högnivågrupp som efter sin ordförande kallas de Larosière-gruppen. Dess uppgift var främst att komma med förslag om följande: hur tillsynen över finansiella institutioner ska

organiseras i EU; hur det europeiska samarbetet vad gäller finansiell stabilitet kan stärkas; system för s.k. early warning och krismekanismer; tillsyns-samarbete på global nivå.

I de Larosière-rapporten, som lades fram i februari 2009, finns ett ambitiöst reformförslag vad gäller tillsyn över finansmarknaderna i EU. Rapporten innehåller även bl.a. följande: en analys av de främsta orsakerna till den finansiella krisen; de områden med stora svagheter i dagens reglering som bör prioriteras vad gäller regeländringar; samordnande insatser på global nivå inom tillsynsområdet, reglering, makroekonomi och krishantering.

Kommissionen anför i den årliga politiska strategin att det förblir en topprioritering under 2009 och 2010 att anta och genomföra lämpliga reformåtgärder vid lämplig tidpunkt. Med utgångspunkt i de Larosière-gruppens rekommendationer kommer kommissionen att börja utarbeta förslag till inrättandet av ett nytt europeiskt system för finansiell tillsyn (kommissionens meddelande inför Europeiska rådets vårmöte med titeln Främja återhämtning i Europa, KOM(2009) 114). Kommissionen kommer att lägga fram ett åtgärds paket för europeisk finansiell tillsyn före slutet av maj 2009 för beslut vid Europeiska rådets möte i juni. Vid Europeiska rådets möte i mars 2009 framhölls i slutsatserna att det är nödvändigt att förbättra regleringen och tillsynen av finansinstitut i EU och att de Larosière-rapporten ska ligga till grund för åtgärderna.

Utskottet har vid sammanträdena den 26 och 31 mars 2009 fått information från Finansdepartementet (statsrådet Mats Odell respektive statssekreterare Urban Karlström) och Finansinspektionen (generaldirektör Martin Andersson) om finansiell reglering i EU.

Frågan om en ny tillsynsstruktur för finansmarknaderna i EU kommer att få hög prioritet under Sveriges ordförandeskap andra halvåret 2009, och regeringen kommer att verka för att föra processen framåt. En viktig del i detta förberedelsearbete blir att regeringen genom bilaterala kontakter med övriga medlemsstater kommer att få en bild av vad som kan bli genomförbart under det svenska ordförandeskapet.

Utskottet ser det som mycket angeläget att en väl fungerade tillsyn av finansiella institut i EU kan åstadkommas. I detta arbete är de Larosière-rapporten en viktig grund. Det är av central betydelse att arbetet drivs framåt och att beslut i dessa frågor kan fattas utan onödig tidsspilla.

Enligt utskottets uppfattning är dessa frågor således mycket angelägna. Utskottet välkomnar att kommissionen prioriterar detta område och konstaterar att frågorna kommer att vara mycket viktiga under det svenska ordförandeskapet.

Översyn av EU:s budget

I den årliga politiska strategin erinrar kommissionen om presentationen av budgetöversynen 2009. Finansutskottet behandlade frågan om översyn av EU:s budget i utlåtande 2007/08:FiU14. Utskottet ansåg att det behövs

genomgripande omprioriteringar av EU-budgetens utgifter och att förändringarna ska göras utan att budgetens samlade utgifter ökar. Utskottet ställde sig bakom att ett antal principer och utgångspunkter skulle vara styrande för budgeten: subsidiaritet, europeiskt mervärde, proportionalitet, sund ekonomisk förvaltning och restriktivitet.

Utskottet förespråkade en kraftig minskning av EU-budgetens utgifter för jordbrukspolitiken och underströk att den särskilda översynen av jordbrukspolitiken, den s.k. hälsokontrollen, inte får innebära att möjligheterna att reformera jordbrukspolitiken och minska dess omfattning begränsas.

Även regionalpolitiken behöver reformeras i fråga om både utformning och omfattning. Unionens regionalpolitiska insatser bör koncentreras till de länder inom EU som har klart lägre välförhållanden än genomsnittet. Nyttan av regionalpolitiskt stöd till EU:s rikare länder kan i hög grad ifrågasättas.

Flera områden, anförde utskottet vidare, behöver få högre prioritet för att möta dagens och framtidens politiska och ekonomiska utmaningar. Det behövs ökade satsningar på konkurrenskraft, forskning och utveckling, strategiska investeringar i infrastrukturprojekt och utbytesprogram på utbildningsområdet. De rättsliga frågorna såsom grov gränsöverskridande brottslighet, människohandel, narkotikasmuggling och terrorism behöver också förstärkta resurser. Om EU vill spela en ledande roll globalt måste man också vara beredd att kunna agera för att bidra till demokrati och mänskliga rättigheter. Detta kräver också ökade insatser. Finansutskottet ville särskilt understryka att miljö- och klimatfrågorna samt insatser för forskning och utveckling ges ökad prioritet. Inom dessa båda områden finns tydliga motiv för insatser på EU-nivå.

Utskottet kan konstatera att ställningstagandet i utlåtande 2007/08: FiU14, som justerades i mars 2008, fortfarande är relevant. Det är viktigt att översynen prioriteras och får reellt genomslag i EU:s budgetpolitik.

Budgeten för 2010

I kommissionens meddelande om den årliga politiska strategin diskuteras också allmänna ramar för personal- och budgetresurserna för 2010. Kommissionen kommer att lägga fram ett preliminärt budgetförslag för 2010 i slutet av april 2009. Den årliga politiska strategin innehåller förslag till ändringar av budgetplaneringen under varje rubrik i den fleråriga budgetramen för 2007–2013. Alla föreslagna ändringar är enligt kommissionen förenliga med utgiftstaken i den fleråriga budgetramen för 2007–2013 och med de referensbelopp som anges i olika finansieringsprogram.

I den årliga politiska strategin redovisar kommissionen sitt förslag från december 2008 om att revidera den fleråriga budgetramen för 2007–2013 i syfte att göra ytterligare medel tillgängliga under rubrik 1a *Konkurrenskraft för tillväxt och sysselsättning*. Kommissionen föreslår att medel tas i anspråk genom att marginalen under utgiftstaket för rubrik 2 *Skydd och*

förvaltning av naturresurser utnyttjas. Kommissionen hänvisar till den ekonomiska återhämtningsplanen och det nya finansieringsinstrumentet Europeiska energiprogrammet för återhämtning.

Utskottet har erhållit en faktrapomemoria om kommissionens förslag till finansiering av åtgärder inom ramen för den ekonomiska återhämtningsplanen (fakta-PM 2008/09:FPM72). Enligt kommissionens förslag uppgår de tillgängliga marginalerna under rubrik 2 *Skydd och förvaltning av naturresurser* för 2008 och 2009 till 3 600 miljoner euro respektive 3 850 miljoner euro. Av dessa marginaler föreslår man att en viss del ska föras till rubrik 1a.

Den betydande marginal som förutses för 2009 under rubrik 2 beror främst på stora inkomster avsatta för särskilda ändamål. Med detta menas framför allt produktionsavgifter för socker som förs till rubrik 2 och därmed ökar den tillgängliga marginalen. En annan förklaring till den betydande marginalen är den låga förväntade nivån på utgifterna för t.ex. exportbidrag.

Vid Europeiska rådets möte den 19–20 mars 2009 nåddes en överenskommelse om 5 miljarder euro som stöd för projekt på energiområdet och bredbandsanslutning till Internet. Finansieringen innebär att för 2009 förs 2 miljarder euro från rubrik 2 till rubrik 1a. Hur man ska finansiera de resterande medlen ska bestämmas i förhandlingarna om årsbudgeterna för 2010 och 2011. Av överenskommelsen framgår att alla rättsliga åtaganden om genomförande av budgetåtaganden som görs 2009 och 2010 bör göras före slutet av 2010 på grund av det brådskande behovet av stimulansåtgärder.

Finansutskottet vill i detta sammanhang erinra om målet för den svenska budgetpolitiken i EU, som bl.a. innebär att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Målet innebär även att Sverige ska verka för en kostnadseffektiv användning av EU:s budgetmedel. Som utskottet framhöll i sitt yttrande hösten 2008 till utrikesutskottet om Lissabonfördraget (yttr. 2008/09:FiU2y) är målet fortsatt giltigt.

Stockholm den 16 april 2009

På finansutskottets vägnar

Stefan Attefall

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Stefan Attefall (kd), Thomas Östros (s), Bertil Kjellberg (m), Sonia Karlsson (s), Lars Elinderson (m), Carl B Hamilton (fp), Hans Hoff (s), Peder Wachtmeister (m), Agneta Gille (s), Göran Pettersson (m), Ulla Andersson (v), Tommy Ternemar (s), Emma Henriksson (kd), Mikaela Valtersson (mp), Ann-Charlotte Hammar Johansson (m), Jörgen Hellman (s) och Per Åsling (c).

Avvikande meningar

1. Kommissionens årliga politiska strategi för 2010, i fråga om stabilitets- och tillväxtpakten samt ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken (s)

Thomas Östros (s), Sonia Karlsson (s), Hans Hoff (s), Agneta Gille (s), Tommy Ternemar (s) och Jörgen Hellman (s) anför:

När det gäller *stabilitets- och tillväxtpakten* vill vi anföra följande.

Kommissionen framhåller i den årliga politiska strategin att Europa just nu upplever en ekonomisk kris, och förmodligen kommer krisens verkningar att vara omfattande både 2009 och 2010. Den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa, som godkändes vid Europeiska rådets möte i december 2008, utgör en stabil grund för att bygga upp förutsättningar för återhämtning. Genomförandet av planen under återstoden av 2009 och under 2010 kommer att ha hög prioritet. EU:s medlemsstater har genom återhämtningsplanen sedan krisens inledning samordnat åtgärder i storleksordningen 4 400 miljoner kronor (över 400 miljarder euro, ca 3,3 % av EU:s BNP).

Kommissionen anför i den årliga politiska strategin att den kommer att se till att medlemsstaterna uppfyller sina åtaganden att fullfölja och samordna sina ansträngningar både inom ramen för Lissabonstrategin för tillväxt och sysselsättning och stabilitets- och tillväxtpakten.

Vi kan konstatera att länder med progressiva regeringar nu genomför stora insatser för att tygla de finansiella marknaderna och investera i jobben. Tyvärr agerar den svenska regeringen uppseendeväckande passivt i både EU och Sverige. Nästan inga investeringar görs för att dämpa jobbkrisen i Sverige. Resultatet är att arbetslösheten nu ökar mycket snabbare i Sverige än i Europa i genomsnitt. Samtidigt har Sverige numera den näst högsta arbetslösheten i hela Europa.

På det finansiella området har regeringen inte uppfyllt sitt löfte om att storbankerna skulle gå med i bankgarantin. Följden har blivit att den finansiella marknaden fungerar sämre än vad som hade behövt vara fallet. Det är tydligt att tom retorik har fått prioritet framför aktivitet för att på riktigt underlätta för hushåll och småföretagare. Regeringen är alldeles för överksam i EU och i Sverige.

Vi socialdemokrater vill framhålla att det är viktigt att investera i fler jobb och breda kunskapslyft för att undvika att människor slås ut från arbetsmarknaden under den rådande lågkonjunkturen. Så värnar vi en uthålligt hög sysselsättning och framtida sunda offentliga finanser. Den långsiktiga respekten för stabilitets- och tillväxtpakten måste värnas. Vi ser allvarligt på den svenska regeringens agerande. Regeringen fortsätter med ineffektiva skattesänkningar, främst till dem som har höga löner – under 2009 med lånade pengar. Dessa oansvariga skattesänkningar bidrar till att

öka underskotten i statens finanser och undergräver den trovärdighet för svensk ekonomi som socialdemokratiska regeringar under tolv års tid byggt upp. Det är oerhört viktigt att EU:s medlemsländer aktivt investerar i fler jobb och mer kunskap under krisen – men de sämre tiderna får inte tas till intäkt för sämre ordning och reda i de offentliga finanserna.

När det gäller *ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken* vill vi anföra följande.

Kommissionen erinrar i den årliga politiska strategin om EU:s ambition att få till stånd ett nytt internationellt avtal om klimatförändringar i Köpenhamn 2009.

Vi vill i detta sammanhang erinra om vikten av ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken. Energi- och miljöskatter har sedan länge framgångsrikt använts i Sverige för att bidra till uppfyllelsen av olika mål på energi- och klimatområdena. Koldioxidskatt och energiskatt är kraftfulla och samhälls-ekonomiskt effektiva styrmedel som även i fortsättningen bör vara centrala delar av den svenska klimat- och energipolitiken.

Miljöskatter och andra ekonomiska styrmedel är av central betydelse för att framtida mål på klimat- och energiområdet ska kunna nås. EU har i december 2008 lagt fast klimat- och energipolitiska mål om andelen förnybar energi, effektivare energianvändning och en minskning av utsläppen av växthusgaser. Dessa mål ska uppnås till 2020.

Vi vill betona att styrmedel ska utformas på ett samhällsekonomiskt effektivt sätt och med hänsyn till medborgarnas förutsättningar. Olika ekonomiska styrmedel ger olika incitament, och för att de ska vara effektiva måste de samordnas. En viktig utgångspunkt för miljöpolitiska styrmedel är att de, i möjligaste mån, ska utformas så att förorenaren betalar för sin miljöpåverkan.

EU står inför stora miljöutmaningar som måste tacklas effektivt och utan dröjsmål. Marknadsbaserade styrmedel har en stor roll i den nödvändiga omställningen till en mer energieffektiv ekonomi. Det är angeläget att en genomgripande diskussion kommer igång på EU-nivå om hur marknadsbaserade styrmedel bäst kan utnyttjas så att EU på ett kostnadseffektivt sätt kan uppnå de mål som satts.

EU:s medlemsstater behöver minska sina CO₂-utsläpp samtidigt som de har behov av att stärka sina skatteintäkter. Det är därför logiskt med successivt höjda koldioxidskatter, vilket också är det främsta och mest effektiva styrinstrumentet. Det riktas direkt mot utsläppen. Det ger skatteintäkter och innebär att den som förorenar får betala. Det är effektivare och mer träffsäkert att beskatta oönskade beteenden än att subventionera goda beteenden.

Vi vill också framhålla att miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida

marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik som är en framtidsmarknad.

2. Kommissionens årliga politiska strategi för 2010 (v)

Ulla Andersson (v) anför:

Kommissionens årliga politiska strategi visar på en avsaknad av förståelse för orsakerna bakom den ekonomiska krisen. Det råder också en brist på åtgärder för att motverka framtida kriser. Men dagens läge har inte kommit som en blixtnedslag från klar himmel. Under en längre period har den sociala situationen i EU stegvis försämrats. Lönernas andel av den samlade bruttonationalprodukten sjunker. Antalet arbetande fattiga ökar inom unionen och uppgår i dag till ca 20 miljoner, varav de flesta är kvinnor. Man kan säga att det sker en amerikanisering av den europeiska arbetsmarknaden där människor har jobb men ändå inte får det att gå ihop i slutet av månaden. Den sammantagna bilden i EU visar på en social polarisering som den finansiella krisen tyvärr ytterligare kommer att spåda på.

Till skillnad från den bild som tonar fram i den politiska strategin borde EU verka för ett reformerat internationellt finanssystem grundat på hållbar utveckling, offentligt ägande och kontroll av finansinstitutioner, öppenhet och transparens, begränsningar och förbud mot spekulativa finansiella instrument samt grundläggande reformering av Internationella valutafonden och Världsbanken.

Med kommissionens inriktning riskerar man en återgång till sådant som bidragit till krisen, dvs. spekulation, lånad konsumtion, avregleringar och privatiseringar. Kommissionen går fel väg. Det som kommer ut av denna process måste vara något annat än en ny kapitalism.

När det gäller stabilitets- och tillväxtpakten är frågan om den inte kan anses ha spruckit nu när 16 länder är på väg att överskrida gränserna. Pakten är feltänkt eftersom den låter EU begränsa det nationella självbestämmandet över ekonomin. I den konjunktur som nu råder krävs extraordinära insatser som ska beslutas på nationell nivå.

Kommissionen talar om att skyddet av de grundläggande rättigheterna fortsätter att vara kärnan i EU:s arbete, särskilt när det gäller utsatta grupper som t.ex. barn. Men kommissionen inser inte att den ekonomiska politik som de försvarar skapar ekonomiska och sociala motsättningar som drabbar de mest utsatta hårdast. Att då tala om att t.ex. barn skyddas blir ihålligt och verkningslöst.

Kommissionen talar om att inom den europeiska grannskapspolitiken kommer särskild tonvikt att läggas vid fördjupade bilaterala förbindelser med bl.a. Israel. Detta är häpnadsväckande. Israel har begått många övergrepp mot Gazas redan hårt prövade befolkning. EU borde omedelbart riva upp det existerande frihandelsavtalet mellan unionen och Israel och frysa förhandlingarna om att fördjupa samarbetet mellan EU och Israel.

Vänsterpartiet strävar mot stärkt nationellt självbestämmande både i och utanför EU och vill därför sänka anslagen till militära ändamål. Vår politik innebär en utrikes- och säkerhetspolitik som bygger på att Sverige åter får en stark röst i världen. Utrikes- och säkerhetspolitiken måste därför återföras till medlemsländerna, och de militära allianserna ska avvecklas till förmån för ett gemensamt säkerhetssystem byggt på OSSE och i samverkan med FN.

Vänsterpartiet är vidare djupt kritiskt till byggandet av "Fästning Europa". Militariseringen av EU:s yttre gränser, transportörsansvar, visumtvång och Dublinbestämmelser hindrar människor i behov av skydd mot krig och förföljelse från att söka asyl inom EU och tvingar i stället människor i händerna på flyktingsmugglare. Vi vänder oss mot ökad överstatlighet inom asyl- och invandringspolitiken och menar att detta kommer att leda till en ännu mer restriktiv politik, en ökad militarisering vid EU:s yttre gränser och en urholkning av asylrätten.

Infrastrukturinvesteringar som syftar till att utvidga den europeiska elmarknaden kan få negativ effekt på elpriserna i Sverige. Det finns en risk för att en sådan utvidgning kan innebära att efterfrågan på el ökar samtidigt som det blir svårt att på kort sikt möta denna efterfrågeökning med nödvändiga ökning av elproduktionen. Följden blir att elpriserna i Sverige stiger, vilket kan påverka den elintensiva svenska basindustrins konkurrenskraft negativt. Brister i konkurrensen på Kontinentaleuropas elmarknader kan inverka negativt på elpriserna vid en sammankoppling. De insatser för förbättrade konkurrensförhållanden som föreslås inom ramen för det s.k. tredje inre marknads paketet måste visa sig ha eftersträvd effekt innan Sverige kan ställa sig bakom en mer omfattande utvidgning av den inre elmarknaden. Väl fungerande regionala marknader – liknande den nordiska elmarknaden – bör prioriteras i första hand.

För att säkra en fungerande konkurrens på olika marknader och klara långsiktiga uppgifter, som uppbyggnaden av ett hållbart energisystem, samt för att minska utsläppen av växthusgaser, behöver vi fortsatt statliga företag och myndigheter. Elproduktion och eldistribution är att se som infrastrukturfrågor och bör därmed vara i folklig ägo.

3. Kommissionens årliga politiska strategi för 2010 (mp)

Mikaela Valtersson (mp) anför:

Med utgångspunkt i kommissionens årliga politiska strategi för 2010 och finansutskottets yttrande vill jag lyfta fram några områden där Miljöpartiet inte delar utskottsmajoritetens uppfattning.

När det gäller ekonomiska styrmedel i miljöpolitiken så är det vår fulla övertygelse att det finns ett enormt behov av ett internationellt klimatavtal och att FN-toppmötet i Köpenhamn är mycket viktigt. Men det kräver också att EU tar på sig ledartröjan i de förhandlingar som nu pågår inför mötet. EU bör ta fram t.ex. förslag till finansiering av klimatåtgärder i fat-

tiga länder eftersom det är helt uppenbart att just frågan om hur finansiering från rika till fattiga länder ska gå till är helt avgörande för att få till ett bra internationellt klimatavtal på FN-toppmötet i Köpenhamn i december. Men också när det gäller EU:s egna ambitioner så fattas det mycket. Framför allt bör målsättningen för minskningar av utsläppen inom EU öka till minst 40 %, till skillnad från EU:s antagna mål om 20 % som blir 30 % ifall det sluts ett internationellt avtal.

Klimatet kräver kraftfulla satsningar och tydliga ekonomiska styrmedel. Det behövs en *green new deal* genom satsningar på energieffektiviseringar, hållbara transporter och förnyelsebar energi.

Kampen mot klimatförändringar är en s.k. win-win-situation, ett tillfälle som skapar vinster på flera plan. Valet vi står inför är att skapa en klimatvänlig grön ekonomi som ger nya jobb, driver utvecklingen framåt och gör oss världsledande eller att huka för klimatet och hoppas att ett stagnerande näringsliv överlever. Det land eller den region som är ledande inom klimat- och energifrågor kommer också att leda världen in i framtiden. En satsning på morgondagens teknik ger morgondagens arbetstillfällen.

En politik som kraftfullt minskar utsläppen av koldioxid skapar nya jobb och företag som gör Sverige och Europa till vinnare när konjunkturen vänder. En grön modernisering av industrier och ekonomin säkerställer vår framtida konkurrenskraft och välfärd. En stark klimatpolitik är den motor som behövs för att skapa nya jobb och miljödriven näringslivsutveckling i hela Europa. Ambitiösa program för energieffektivisering kan tillsammans med investeringar i infrastruktur och industri skapa miljontals arbeten samtidigt som det ger minskade utsläpp.

I dagsläget använder sig inte alla EU:s medlemsländer av ekonomiska styrmedel inom klimatpolitiken. Frågor som bör lyftas fram är att EU:s miniminivåer för miljöskatter och miljöavgifter ska höjas och byggas ut, att beslut ska kunna ske med kvalificerad majoritet och att skatterna ska hanteras av medlemsstaterna.

Trots att miljöfrågorna varit i fokus under en längre tid kan detta ännu inte avspeglas i EU:s budget på ett tillfredsställande sätt. Bland annat har klimatpolitiken inte getts tillräckliga resurser inom hittillsvarande budgetramar. De nya utmaningarnas andel av budgeten är liten och har också startat från en mycket låg nivå. Det ska här dock tilläggas att stora delar av klimat- och miljöpolitiken givetvis ska genomföras nationellt utifrån de olika förutsättningar som länderna har samt att en del handlar mer om lagstiftning än om rena budgetposter. Samtidigt är det viktigt att EU:s budget inte innehåller delar som gör att en aktiv klimatpolitik motverkas, vilket såväl strukturfonderna som jordbrukspolitiken innebär.

EU:s budget måste anpassas så att framtidsfrågor som klimat- och miljöpolitik prioriteras och får en ökad andel av EU:s budgetram. Det bör tillsättas en särskild arbetsgrupp på EU-nivå för att se över EU:s budget utifrån klimatfrågan, som ett led i den påbörjade budgetöversynen. Gruppen borde se på hur EU-budgeten kan klimatsäkras, dvs. att budgeten inte

ska gå till verksamhet som förstör klimatet, och inom vilka områden åtgärder krävs för att säkerställa detta. Det borde ligga både i Sveriges och EU:s intresse att försöka vrida budgeten till en utveckling som inte påskyndar klimatförändringarna. Stora delar av EU:s budget är i dag tyvärr direkt klimatförstörande, trots de storslagna målsättningar som sattes upp vid EU-toppmötet i mars 2007 om att bl.a. sänka utsläppen med 20 % fram till 2020.

Översynen bör leda till t.ex. mindre ekonomiska resurser till motorvägar och flygplatser och mer pengar till järnvägar. I just järnvägspolitiken finns ett klart mervärde för EU. Om människor ska kunna ersätta flygresor (som förstör klimatet) med järnvägsåkande (som är bättre för miljön) krävs också att järnvägsnäten över gränserna förbättras och att en kraftig utbyggnad av höghastighetståg inom och över nationsgränserna görs. Det är en viktig prioritering att också lyfta fram den sociala dimensionen, och dessa två grundbultar ska genomsyra alla politikområden i EU så att en optimal samordning ska kunna ske. Det får inte fortsätta att vara vattentäta skott mellan de olika politikområdena.

Miljöanpassad offentlig upphandling är ett marknadsbaserat och kraftfullt styrmedel i arbetet med att styra samhället mot en långsiktigt hållbar konsumtion och därmed produktion. Miljökrav vid offentlig upphandling kan bidra till en stark konkurrenskraft på framtida marknader för svenska företag som anpassar sin produktion till höga miljökrav. Dessutom kan det vara en drivkraft för att påskynda utvecklingen av miljöteknik som är en framtidsmarknad.

Den återhämtningsplan som antogs vid EU-toppmötet den 19–20 mars 2009 om 5 miljarder euro för stöd till projekt på energiområdet och bredbandsanslutning till Internet är ett felsteg om målet är att EU ska bli bättre i klimatfrågan. Fördelningen till de projekt som ska stödjas inom energiområdet blev nämligen att de fossilbränsleberoende får ca 85 % av pengarna medan de förnybara energikällorna, i detta fall havsbaserad vindkraft, får drygt 15 % av pengarna. Det är en helt orimlig fördelning när EU samtidigt säger sig vilja ha ledartröjan i världen i klimatfrågan.

När det gäller stabilitets- och tillväxtpakten så undviker utskottsmajoriteten att nämna den negativa betydelsen av EMU och vilken effekt denna får på flera av EU:s medlemsstater som infört euron. I ett läge när behoven och förutsättningarna ser olika ut mellan länderna så tvingas de som är med i EMU att t.ex. förhålla sig till att ha samma räntenivå, när behoven egentligen ser helt olika ut. Miljöpartiet menar att detta är särskilt allvarligt när den ekonomiska situationen ser ut som den gör. Det är särskilt allvarligt när vi samtidigt ser en utveckling där mer än hälften av EU:s medlemsländer 2010 kommer att ha budgetunderskott som överstiger 3 %, om inga åtgärder vidtas. Det finns därför klara fördelar med att Sverige inte är med i EMU och därmed har kvar möjligheten att agera utifrån de förutsättningar som vår ekonomi står inför, med bl.a. en mycket stor andel exportberoende företag.

Vi kan konstatera att länder med progressiva regeringar nu genomför stora insatser för att tygla de finansiella marknaderna och investera i jobben. Tyvärr agerar den svenska regeringen uppseendeväckande passivt i både EU och Sverige. Nästan inga investeringar görs för att dämpa jobbkrisen i Sverige. Resultatet är att arbetslösheten nu ökar mycket snabbare i Sverige än i Europa i genomsnitt. Samtidigt har Sverige numera den näst högsta arbetslösheten i hela Europa.

På det finansiella området har regeringen inte uppfyllt sitt löfte om att storbankerna skulle gå med i bankgarantin. Följden har blivit att den finansiella marknaden fungerar sämre än vad som hade behövt vara fallet. Det är tydligt att tom retorik har fått prioritet framför aktivitet för att på riktigt underlätta för hushåll och småföretagare. Regeringen är alldeles för överksam i EU och i Sverige.

Det är viktigt att investera i fler jobb och breda kunskapslyft för att undvika att människor slås ut från arbetsmarknaden under den rådande lågkonjunkturen. Så värnar vi en uthålligt hög sysselsättning och framtida sunda offentliga finanser.

När det gäller budgetrestriktiviteten, som utskottet lyfter fram, så delar givetvis Miljöpartiet denna uppfattning.